

Mot.
1989/90
U637-638

Motion till riksdagen

1989/90:U637

av Claes Roxbergh m.fl. (mp)

Internationell miljöpolitik

Miljöproblemen är gemensamma och i hög grad världsomspännande. Det gäller t.ex. hotet mot ozonskiktet, drivhuseffekten, försurningen och förgiftningen av världshaven.

Nationella insatser är inte tillräckliga för att klara av de globala miljöproblemen. Problemen måste lösas genom internationellt samarbete.

Trots att miljöproblemen är internationella fattas de avgörande besluten på nationell nivå. Det är därför nödvändigt att varje land vågar fatta nya, skärpta miljöpolitiska beslut för att driva miljöarbetet vidare. Sverige kan därför inte låta bli att fatta viktiga miljöpolitiska beslut med hänvisning till att vi måste vänta på internationella överenskommelser.

Den internationella miljörätten är outvecklad. För att de globala miljöproblemen skall kunna lösas måste stora insatser göras för att stimulera forskning och utveckling inom detta område.

Handelspolitik – GATT

I en annan partimotion har vi utvecklat vår syn på GATT och handelspolitiken. Vi menar att varje land måste kunna ställa samma miljökrav på importen som på inhemsk produktion. Eftersom miljöproblemen är internationella är inget vunnet för miljöns skull om miljöförstöringen flyttas utomlands. Om ett land t.ex. förbjuder användningen av en viss kemikalie i jordbruket är det hyckleri att importera livsmedel som är odlade med hjälp av samma kemikalie. Vi menar att Sverige måste föra fram miljöhänsyn i förhandlingar om internationella handelsregler. Tolkningen av GATT-reglerna måste ändras om ekologisk dumpning skall kunna förhindras.

Internationell miljödomstol

En internationell miljödomstol måste inrättas och är ett led i att genomföra den internationella miljöpolitiken. De internationella domstolar som finns i dag är inte tillräckliga. Den europeiska domstolen för mänskliga rättigheter avser enbart europeiska stater. Vid internationella domstolen i Haag har enbart stater talerätt och det är flera stater som inte ens har godkänt domstolens jurisdiktion vilket innebär att dessa stater inte godkänner en dom från domstolen.

En internationell miljödomstol kan bli ett effektivt vapen för att tvinga stater att följa sina miljörättsliga förpliktelser. Dessutom kan en miljödomstol hjälpa till att skapa den praxis som saknas på den internationella miljörättens område.

Det är viktigt att domstolen utformas på ett sådant sätt att miljöorganisationer såväl som stater har talerätt vid domstolen. En internationell myndighet måste tillskapas för att kontrollera att de internationella miljörättsliga skyldigheterna efterlevs samt att verkställighet sker av den internationella miljödomstolens beslut.

Vi föreslår att Sverige inom FN verkar för att en internationell miljödomstol skapas som är öppen för alla nationer och dess medborgare.

Internationella överenskommelser

Sedan en stat undertecknat en internationell konvention är det upp till staten själv att bestämma på vilket sätt man avser att genomföra åtaganden. I en del stater gör man ingen skillnad mellan nationell och internationell rätt. En undertecknad konvention utgör i dessa stater en del av den nationella rätten. Andra länder, som t.ex. Sverige, använder sig av en annan princip – vi skiljer på nationell och internationell rätt. En konvention måste inkorporeras eller transformeras för att bli en del av den svenska rättsordningen. Det finns flera tydliga exempel som visar att Sverige misslyckats med att fullfölja sina internationella åtaganden. Vi har undertecknat en rad olika konventioner på natur- och miljövårdens områden som sedan inte fått sin motsvarighet i den inhemska rätten. Några exempel kan nämnas.

Sverige har ratificerat Bernkonventionen (SÖ 1983:30) vars mål är att skydda vilda djur och växter samt deras naturliga miljöer. I Sverige har vi regler om fredning och fridlysning av hotade arter, regler som gör det möjligt att avsätta områden till nationalpark och naturreservat, men vi har inget fullgott biotopskydd.

Det kan påpekas att de största hoten i dag för djur- och växtarter består i de allvarliga biotopförändringar som sker i form av förändrad markanvändning och förgiftning av land- och vattensystem.

Genom undertecknandet av Våtmarkskonventionen (SÖ 1975:76) har Sverige förbundit sig att skydda vissa våtmarksområden. Ett område som skyddas på detta sätt är Falsterbo-Foteviken i Vellinge kommun av Malmöhus län. Området är känt som Höllviken. Tillstånd har givits till omläggning av väg 100 som kommer att gå igenom det skyddade våtmarksområdet.

Östersjökonventionen (1984:38) kräver att fördragsslutande part "skall vidta alla lämpliga åtgärder för att förhindra sådan förorening av Östersjöområdets marina miljö som orsakats av utforskning eller utvinning". Enligt kontinentalsockellagen är det regeringen som kan meddela tillstånd till provborrning och utvinning. Vid denna tillståndsprövning behöver ingen hänsyn tas till miljöaspekter. Kontinentalsockellagens 10§ medför att Miljöskyddslagen inte gäller förrän anläggningen redan är upprättad.

För att Sverige inte skall bryta mot folkrättsliga principer kräver miljöpartiet de gröna att samtliga internationella konventioner som ingåtts av Sverige omedelbart skall få sin motsvarighet i den nationella svenska rätten. Sverige

måste föregå med gott exempel, det är en förutsättning för att vara trovärdig i internationella miljösammanhang.

Vägen till ett effektivt internationellt miljösamarbete måste gå genom bindande internationella överenskommelser eftersom inte alla stater erkänner den sedvanerättsliga folkkrätten. Överenskommelserna bör vara av såväl global som regional karaktär beroende på överenskommelsens mål och de miljöproblem överenskommelsen syftar till att lösa.

Rätten till fri information

I de fall en stat bryter mot en internationell överenskommelse skall den kunna fällas av en internationell miljödomstol.

En förutsättning för att det internationella rättssystemet skall bli effektivt är att det finns fri och öppen information om de olika ländernas åtgärder och avsaknad av åtgärder. Tillgången på information gör det möjligt för enskilda, miljöorganisationer och andra stater att kontrollera om staterna följer sina internationella förpliktelser.

Vid Nordiska rådets konferens i oktober 1989 enades ministrarna om att verka för rätten till fri information. Anledningen till detta var bl.a. att man ansåg det viktigt att enskilda och organisationer skall ha rätt att ta del av information för att kunna påverka viktiga beslut som kan få betydelse för miljön. Miljöpartiet anser att det är en självklarhet att enskilda och organisationer skall ha rätt till fri information för att kunna påverka beslut samt för att kunna kontrollera att länderna följer sina internationella förpliktelser på natur- och miljövårdens områden. För att denna rätt skall säkerställas, kräver vi att den svenska regeringen inom FN skall verka för att en konvention upprättas om fri information till uppgifter som rör miljön.

Miljöpartiet anser även att den svenska regeringen inom FN skall verka för att miljöorganisationer får observatörstatus i de internationella konventionernas kommissioner.

Globala luftföroreningsproblem

Till de globala luftföroreningsproblemen hör uttunnningen av ozonskiktet samt climateffekterna, dvs. luftföroreningarnas påverkan på jordytans medeltemperatur och nederbördsförhållanden.

Till skydd för ozonskiktet har Wienkonventionen (SÖ 1986:69) upprättats och inom ramen för denna har Montrealprotokollet (SÖ 1988:35) skapats. Montrealprotokollet har skrivits under av 46 stater och ratificerats av 47 stater. Av de länder som inte undertecknat utgörs huvuddelen av utvecklingsländer.

Medlemsstaterna förbinder sig att reducera sin produktion och användning av klorfluorkarboner (CFC) med 50 % fram till år 1999 samt att frysa halonanvändningen på dagens nivå. Arbetet pågår med att ytterligare ämnen skall omfattas av konventionen. Till dessa hör bl.a. HCFC, dvs. mjuka freoner samt koltetraklorid. Förslag har även lagts fram för en total avveckling av CFC fram till år 2000.

Regeringen bör med kraft driva ett totalt avvecklingskrav av samtliga

freontyper, även av icke fullständigt halogenerade freoner, i de fortsatta förhandlingarna inom ramen för Montrealprotokollet.

En av artiklarna i Montrealprotokollet säger att u-länder med låg CFC-förbrukning skall ha rätt till ekonomisk och teknisk hjälp för att kunna frångå användningen. Miljöpartiet anser att den svenska regeringen måste vara betydligt mer offensiv när det gäller att hjälpa u-länderna med ekonomiska medel för att kunna frångå sin freonanvändning för att övergå till miljövänligare alternativ.

Beträffande *klimatförändringarna* pågår arbete med att skapa underlag för en global konvention om klimatpåverkande ämnen. Tanken är att konventionen skall vara klar för undertecknande vid FN:s miljökonferens i Brasilien 1992. Miljöpartiet anser att det är mycket viktigt att en global konvention om klimatförändringar kommer till stånd. Den svenska regeringen måste aktivt agera för att se till att konventionen blir ett verkningsfullt instrument för att förhindra de pågående klimatförändringarna.

För att visa att Sverige menar allvar med initiativet till denna konvention och för att internationellt bli trovärdiga kräver miljöpartiet att regeringen snarast upprättar en nationell avvecklingsplan för fossila bränslen.

Regionala luftföroreningsproblem

Försurningen är ett regionalt problem som måste lösas genom bilaterala överenskommelser mellan de olika staterna i en världsdel. Inom ramen för ECE (Economic Commission for Europe) gäller för Europa, U.S.A och Canada en konvention, sedan 1979, om gränsöverskridande luftföroreningar från 1979. Målsättningen är att svavelutsläppen från 1980 års nivå skall reduceras med 30 % fram till 1993.

Beträffande kväve gäller ett protokoll från 1988 som kräver frysning av kväveutsläppen från 1987 års nivå, målsättningsåret är 1994. Planer finns på att upprätta ett protokoll även för kolväten. Som ett första steg har man tänkt att utgå från krav på en procentuell nedskärning av utsläppen.

Inför nästa förhandlingsomgång, som börjar i november 1991, är tanken att man skall ha ett underlag till en ny försurningskonvention. Denna skall inte utgå från procentuella nedskärningar av utsläpp, utan istället bygga på "vad naturen tål". Miljövårdsmyndigheter i medlemsstaterna arbetar nu för att ta fram kritiska belastningsgränser för nedfall av försurande svavel och kväveföreningar. Arbetet är unikt så till vida att forskare från de olika länderna inom konventionens ram själva har fått besluta om en gemensam handledning för vilka ekologiska och kemiska principer som skall gälla vid fastställandet av de kritiska belastningsgränserna. Arbetet utgör ett utmärkt exempel på hur man med ett gemensamt engagemang från de olika staterna försöker lösa de regionala problemen. Statens naturvårdsverk har avsatt pengar för att bistå Östeuropa i arbetet och svenska forskare har varit där för att initiera det praktiska arbetet.

Miljöpartiet anser att regeringen måste stödja detta arbete genom att se till att en försurningskonvention som utgår från de kritiska belastningsgränserna upprättas. Inom ramen för konventionen måste regeringen kräva mer långtgående åtgärder än bästa möjliga teknik för industrier.

Havsrätten kännetecknas dels av överenskommelser som täcker vissa regioner, t.ex. Östersjön, dels av överenskommelser som reglerar vissa ämnen, t.ex. förbud mot dumpning från fartyg. Inom detta system finns stora luckor. Miljöpartiet anser att en världsomfattande havskonvention måste skapas som gäller för alla hav. Denna konvention ska innehålla regler för all verksamhet till havs och även innefatta övrig verksamhet som direkt påverkar havsmiljön. Utöver denna konvention behövs regionala överenskommelser med mer specifika regler.

Inom Östersjöns tillrinningsområde bor 70 miljoner människor. På grund av övergödning är, enligt Svenska naturskyddsföreningen, i dag ca 150-200 kvadratkilometer längs Östersjöns, Bottenhavets och Bottenvikens kuster döda. Det är sund, skärgårdar och grunda vikar som skulle kunnat ha en stor produktion av bottenlevande djur och fisk om de inte varit övergödda.

Östersjön är ett mycket känsligt hav. Den långsamma vattengenomströmningen gör att gifter ansamlas i organismer och sediment samtidigt som nedbrytningen går långsamt. Trots att samtliga länder runt Östersjön har stoppat användningen av DDT och begränsat användningen av PCB finns de båda ämnena fortfarande i höga koncentrationer i Östersjön. Även dioxiner som bildas vid olika industriprocesser utgör ett problem. Östersjön består av brackvatten där organismerna är extra känsliga eftersom de lever på gränsen till vad de kan anpassa sig till.

Orsakerna till den katastrofala situationen i Östersjön är industriernas och trafikens utsläpp, kväveläckage från jord- och skogsbruk samt bristfällig rening från reningsverk. Ett stort hot utgörs av den pågående oljeprospekteringen. Internationella krafttag krävs för att Östersjön skall kunna överleva.

Miljöpartiet anser att Sverige skall verka för att Helsingforskonventionen (SÖ 1984:38) utvecklas. HELCOM (Helsingforskommissionen) bör fungera som bas för samordning av de olika ländernas interna miljölagstiftning. Lika stränga krav på lokalisering, teknik och utsläpp bör gälla i samtliga stater. För att detta skall vara möjligt att genomföra måste de övriga staterna stödja de baltiska staterna ekonomiskt till miljöinvesteringar.

HELCOM skall se till att bindande kvalitetsnormer för luft och vatten fastställs inom konventionens tillämpningsområde. För att normerna skall kunna upprätthållas krävs att varje stat har en plan för hur man tänkt uppnå målet. De olika staternas genomförandeplaner skall fastställas av HELCOM. Efter fastställandet får genomförandeplanerna rättsverkan och blir bindande för medlemsstaterna.

För att kvalitetsnormerna skall kunna upprätthållas är det viktigt med ett effektivt och fungerande kontrollsystem. Ett sådant system kan skapas genom att HELCOM utvecklar ett system för monitoring av utsläpp till havet. Resultatet av mätningarna skall vara offentliga så att det klart framgår vilka stater som följer sina villkor. Helsingforskonventionens bestämmelser måste vara bindande och inte endast utgöras av rekommendationer. Bestämmelser om analysmetod och kvalitetskrav på mätningar måste införas för att inte onödiga tvister skall uppstå vid tillämpningen.

En av orsakerna till den bristande effektiviteten hos den internationella

rätten är avsaknaden av efterlevnadskontroll samt att påföljder för fördragsbrott sällan utdöms. Skall Östersjön kunna räddas krävs en effektiv kontroll samt att de stater som inte följer sina förpliktelser riskerar någon form av påföljd.

HELCOM skall fortlöpande övervaka tillämpningen av konventionen. Konventionen förses med en artikel där medlemsstaterna godkänner att HELCOM har rätt att utföra monitoring inom de suveräna staternas territorium. Resultaten av mätningarna skall vara offentliga så att enskilda och organisationer har möjlighet att agera om någon nation inte följer sina åtaganden.

Sverige bör verka för att även *Nordsjön* skall regleras av ett system liknande det som bör gälla för Östersjön. Administrationen för Paris-, Oslokonventionerna (SÖ 1976:14, SÖ 1972:25) som gäller för Nordsjön bör samordnas för att minska byråkratin. Det kan ske genom att Pariskommissionen och Oslokommissionen slås ihop så att möten kan hållas inom ramen för båda konventionerna.

Oslokonventionen reglerar dumping. De substanser som konventionen behandlar är uppdelade på olika listor. Den svarta listan upptar de ämnen som är förbjudna att dumpa. Den grå listan upptar ämnen som får dumpas men kräver speciell försiktighet. Konventionen kräver att inga ämnen får dumpas utan godkännande av behörig nationell myndighet.

Vi anser att Sverige inför Nordsjökonferensen i mars skall verka för att "försiktighetsprincipen" skall införas i Oslokonventionen. Med det menas att utsläpp inte får ske om inte utsläpparen kan bevisa att ämnet inte är skadligt. Dessutom bör Oslokonventionens ämneslistor revideras så att de överensstämmer med det aktuella kunskapsläget.

Östersjösekretariatet och Försurningssekretariatet

Enskilda och organisationer skall ha möjlighet att påverka de beslut som får betydelse för Östersjöns framtid. Det är därför viktigt att regeringen stödjer Svenska naturskyddsföreningens initiativ att tillsammans med miljöorganisationer i de andra kuststaterna starta ett Östersjösekretariat som bl.a. får till uppgift att stödja de nya miljöorganisationerna i Östeuropa.

Även arbetet inom det internationella försurningssekretariatet (The Swedish NGO secretariat on Acid Rain) bör uppmuntras. Det internationella försurningssekretariatet fungerar som en informationsbank och opinionsbildare. Sekretariatet gör det möjligt för stater att få ut information via en icke statlig organisation.

I vår motion om budget för miljödepartementets verksamhetsområde har vi föreslagit att 4 milj. kr går till Östersjösekretariatet och försurningssekretariatet.

Handel med miljöfarligt avfall

Inom ramen för UNEP har en global konvention om handel med miljöfarligt avfall antagits i Basel 1989. Konventionen kräver att avfallsexportören i förväg skall meddela regeringarna i de exporterande och importerande länderna innan transporterarna äger rum.

Ca 45 länder har redan förbjudit import av avfall från andra länder. U-länder har i sin tur krävt ett förbud mot export av avfall från industriländerna till u-länderna. Baselkonventionens notifikationssystem begränsar inte den internationella handeln med avfall! Konventionen förbjuder inte export av avfall från i-länder till u-länder och den omfattar inte heller radioaktivt avfall. Dessutom innehåller den luckor som bl.a. gör det möjligt att upprätta multilaterala och bilaterala överenskommelser mellan avtalslutande parter och icke avtalslutande parter. Dessa överenskommelser behöver inte upprättas i enlighet med Baselkonventionen.

Faran med konventionen är att den kan ge intryck av att den internationella handeln med avfall nu är under kontroll. Miljöpartiet anser att regeringen måste verka för att konventionen skärps. Regeringen måste visa solidaritet med tredje världen och kräva att konventionen sätter totalt stopp för export av miljöfarligt avfall från i-länder till u-länder.

Antarktis

Antarktis är vår sista "örörda" kontinent. Dess ismassa har en avgörande betydelse för havsströmmar och klimat över hela jorden. Vad som får ske i Antarktis regleras i det s.k. Antarktisfördraget från 1961. De 22 konsultativa parterna som undertecknat fördraget bestämmer idag över Antarktis. För att få bli konsultativ medlem krävs dels att man har en bas, dels att man bedriver forskningsarbete.

Antarktis är på grund av sin relativt orörda miljö mycket värdefull för forskning och vetenskap. Som den sista orörda kontinenten är Antarktis den enda kontinent som kan ge oss baskunskaper för att utforska vårt ekosystem. Många av de baser som finns i Antarktis har kommit fram till viktiga forskningsresultat. Upptäckten om ozonlagrets förtunning och växthuseffektens följder är några exempel.

Tyvär har det stora intresset från både forskare och turister blivit ett problem i den känsliga miljön. Speciellt anmärkningsvärt är det att inte ens forskarna alla gånger har behandlat miljön på ett ansvarsfullt sätt.

På grund av Antarktis tillgångar på olja, gas och mineraler står olika länder på rad för att börja exploatera Antarktis naturtillgångar. För närvarande gäller ett moratorium vilket innebär att ingen exploatering får ske. 1988 undertecknades den så kallade "Mineralkonventionen" – en konvention om hur exploatering skall kunna ske under kontrollerade former. Mineralkonventionen är helt enkelt en exploateringskonvention! När 16 stater ratificerat konventionen träder den i kraft. Sverige har undertecknat konventionen men den har inte blivit ratificerad av den svenska riksdagen. Australien, Frankrike och Italien har tydligt sagt ifrån att man inte tänker ratificera konventionen utan istället arbeta för en skyddskonvention. Sverige har möjlighet att bestämma om framtiden för Antarktis. Antingen genom att verka för en orörd kontinent eller för en framtida exploatering genom att ratificera mineralkonventionen.

Miljöpartiet anser att regeringen skall arbeta för en skyddskonvention och göra Antarktis till en Världspark. Antarktis måste förbli ett område för vetenskap och samordnad forskning. Antarktis naturvärden och djurliv måste

skyddas från ytterligare ingrepp. Den svenska regeringen måste visa detta genom att tala om att Sverige inte kommer att ratificera Mineralkonventionen.

Mot. 1989/90
U637

Arktis

Arktis omfattas enligt en definition av allt land och vatten som ligger norr om norra polcirkeln, enligt en annan det område som ligger norr om $+10^{\circ}$ -isotermer för varmaste månaden.

Förutom internationella överenskommelser till skydd för isbjörnar och valar saknas internationella konventioner som direkt rör Arktis miljö.

Naturen i Arktis är mycket sårbar och återhämtar sig mycket långsamt efter ingrepp. Några av de stora problem som råder i Arktis är bl.a. luftföroreningar som transporterats från sydligare breddgrader samt rovfisket.

I september 1989 anordnades i Finland en konferens om den arktiska miljön. Konferensen ska följas upp och kommer resultera i ett ministermöte under hösten 1990. Målet är att upprätta en internationell överenskommelse som konkret avser skyddet av den arktiska miljön.

Miljöpartiet anser att regeringen vid det kommande ministermötet måste verka för att en internationell konvention upprättas som reglerar all mänsklig påverkan i Arktis.

Europeisk miljöfond

Miljösituationen i en del länder i Östeuropa, t.ex. Polen, är akut och miljöinvesteringar i dessa länder bör vara ett prioriterat område för internationella miljöinvesteringar. Miljösituationen i Östeuropa är i högsta grad en svensk angelägenhet.

Vi anser att regeringen måste bidra med ett betydligt högre belopp än de 300 miljoner kronor man avsatt till detta ändamål ur biståndsbudgeten. Dessutom anser vi att pengar till miljöinvesteringar i öst inte skall tas från den ordinarie biståndsbudgeten, som är avsedd för världens fattigaste länder, utan bör läggas som en speciell budgetpost.

Den ordinarie biståndsbudgeten skall ej belastas. I stället bör en europeisk miljöfond inrättas. För nästa budgetår föreslår vi att 1 000 milj. kr anslås utöver regeringens förslag. Ett stöd till Östeuropa för att lösa miljöproblemen, vilka kanske är de allvarligaste samhällsproblemen, kan också bidra till att stärka den demokratiska utvecklingen.

Det är viktigt att miljösamarbete drivs på såväl lokal nivå som på regeringsnivå. Mellan Sverige och Polen har under de senaste åren miljösamarbete på lokal nivå bedrivits. Gensvaret från såväl svenska som polska städer för miljövanortssamarbetet har varit mycket stort. Samarbetet har inriktats på åtgärder inom vatten- och luftvård, avfallshantering, energisparåtgärder, utbildning och information.

En spärr i miljövanortssamarbetet är de kompetensbegränsande principer som gäller för de svenska kommunerna. Vi anser att denna spärr måste upphävas så att kommunerna även får möjlighet att ge ekonomisk hjälp inom miljövanortssamarbetet.

Ett östeuropeiskt sekretariat bör upprättas där frågor rörande miljö,

energi och hälsa behandlas. Det är viktigt att fördjupa och bygga upp en struktur för det regionala samarbetet. Med hjälp av ett sekretariat kan man på ett effektivt sätt överföra information om teknik mellan de olika länderna.

Utomeuropeisk miljöfond

Miljöpartiet har en hög ambitionsnivå när det gäller att öka biståndet till miljö- och markvård. Sverige bör ta initiativ till en internationell miljöfond som ett led att stödja u-ländernas miljöarbete. Förhoppningsvis kommer fler länder att ansluta sig om Sverige går före och satsar de första pengarna. Vi föreslår att 1000 milj. kr satsas i en utomeuropeisk miljöfond.

Regnskogarna, som representerar omistliga naturvärden, skövlas i en allt snabbare takt. Bevarandet av regnskogarna är inte enbart en angelägenhet för de länder som har regnskog utan är i högsta grad en internationell angelägenhet. Detsamma gäller problemen med markerosion och ökenspridningen. Fonden kan användas till att bistå u-länderna ekonomiskt för att ställa om till mer miljöanpassad produktion t.ex. upphöra med tillverkningen av freoner. Ett annat viktigt område är utbildning inom miljösektorn. U-länderna är alltid i ett underläge vid förhandlingar med i-länder. Orsaken till detta är den stora bristen på utbildning.

Med dessa stora internationella miljöinsatser kan Sverige uppmuntra andra länder till liknande insatser och främja det internationella samarbetet.

Nordiskt miljösamarbete

De nordiska länderna har sagt sig vilja arbeta utifrån principen att de skall följa de mest ambitiösa miljömål som något nordiskt land har. I praktiken har det blivit så att de sämsta kraven har blivit utgångspunkt. Ett exempel på detta var när det nordiska havsmiljöprogrammet antogs. Det land som var sämst på varje område fick vara vägledande.

Vi anser att Sverige måste gå i täten och kräva att de strängaste miljökraven i något nordiskt land skall vara det krav som ställs på de andra nordiska länderna inom ramen för nordiskt miljösamarbete t.ex. inom Nordiska rådet.

IAEA

IAEA, det internationella atomenergiorganet, verkar aktivt för att sprida kärnkraften i världen. Vi anser det vara helt felaktigt att Sverige okritiskt deltar i IAEA:s verksamhet.

Vi anser att Sverige aktivt skall verka för att kärnkraften avvecklas globalt. Sverige bör driva frågan att IAEA:s inriktning bör ändras till att i fortsättningen verka för en global kärnkraftsavveckling.

Internationella miljöavgifter

I många länder börjar det bli allt mer etablerat att använda ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Det här är ett instrument som även borde gå att an-

vända sig av internationellt. När det gäller långväga föroreningar och speciellt globala föroreningar vore det egentligen bättre med ett internationellt avgiftssystem än ett nationellt. Utsläppen av koldioxid skulle t.ex. kunna avgiftsbeläggas eftersom växthuseffekten är ett globalt problem. De influtna medlen skulle kunna användas till investeringar för att lösa globala miljöproblem. Pengarna kunde t.ex. användas för markvård, trädplantering, investeringar i miljöanpassad kollektivtrafik och för att ställa om industrin i områden som är hårt drabbade av miljöförstöringen.

Vi anser att Sverige borde ta upp frågan om internationella miljöavgifter till diskussion i olika internationella fora, t.ex. i FN.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige inom FN skall verka för en internationell miljödomstol som är öppen för nationer och miljöorganisationer,

2. att riksdagen hos regeringen begär att samtliga internationella konventioner som ingåtts av Sverige på miljö- och naturvårdens område skall få sin motsvarighet i den nationella rätten,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige inom FN skall verka för att en konvention om fri information till uppgifter som rör miljön upprättas,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige inom FN skall verka för att etablerade miljöorganisationer får observatörstatus i de internationella konventionernas kommissioner,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige med kraft skall driva ett totalt avvecklingskrav för samtliga freontyper inom ramen för Montrealprotokollet,¹⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige skall verka för att en effektiv global konvention om klimatförändringar upprättas.¹⁾

[att riksdagen begär att regeringen snarast upprättar en nationell avvecklingsplan för fossila bränslen,²⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige skall stödja arbetet inom ECE och se till att en försurningskonvention som utgår från kritiska belastningsgränser upprättas,¹⁾

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige skall verka för en världsomfattande havskonvention,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige skall verka för att Helsingforskonventionen utvecklas så att den uppfyller de krav som framgår av motionen,¹⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige skall verka för att Paris- och Oslokonventionerna utvecklas så att de uppfyller de krav som framgår av motionen,¹⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till Svenska naturskyddsföreningens internationella verksamhet,¹⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige måste ställa upp för tredje världen och kräva att Baselkonventionen sätter stopp för export av avfall från i-länder till u-länder,¹⁾

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen sagts om att Sverige skall arbeta för en skyddskonvention och göra Antarktis till en Världspark,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige måste tala om att det inte kommer att ratificera Mineralkonventionen,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige skall verka för att en internationell konvention upprättas som reglerar all mänsklig påverkan i Arktis,

9. att riksdagen till *Bidrag till internationella biståndsprogram, C 1*, för budgetåret 1990/91 anslår 1 000 000 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit till en europeisk miljöfond och 1 000 000 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit till en utomeuropeisk miljöfond, dvs. 5 566 216 000 kr.

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en europeisk miljöfond,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en utomeuropeisk miljöfond,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett Östeuropasekretariat bör upprättas,

[att riksdagen hos regeringen begär sådan lagändring att kommunerna ges rätt att ge ekonomisk hjälp i vänortssamarbetet,³⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige bör verka för att en utomeuropeisk miljöfond upprättas,¹⁾

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de strängaste miljökraven i något nordiskt land skall vara riktlinje för andra nordiska länder,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige aktivt skall verka för att kärnkraften avvecklas globalt och att IAEA:s uppgift i fortsättningen skall verka för kärnkraftens avveckling,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regeringen bör driva frågan om internationella miljöavgifter i internationella förhandlingar.

Stockholm den 24 januari 1990

Mot. 1989/90
U637

Claes Roxbergh (mp)

Inger Schörling (mp)

Roy Ottosson (mp)

Per Gahrton (mp)

Anna Horn af Rantzien (mp)

Åsa Domeij (mp)

Marianne Samuelsson (mp)

Gösta Lyngå (mp)

¹ 1989/90:Jo820

² 1989/90:N447

³ 1989/90:K630